

จุลสารข่าววินัยและคุณธรรม

ฉบับที่ ๓ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

จุลสารข่าววินัยและคุณธรรม ฉบับนี้ขอเสนอความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกรณีตัวอย่างการกระทำผิดวินัย ผู้สนใจสามารถเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ของกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม และดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ <https://www.discipline-ops.com/>

กรณีตัวอย่างการกระทำผิดวินัย

ค่าเช่าบ้านเท็จ

นายสมทรง ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งเจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ สังกัดหน่วยควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลงที่ ๑ ได้ทำสัญญากับธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขากำแพงเพชร และได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อมานายสมทรง ได้ย้ายมาปฏิบัติราชการที่ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลงที่ ๒ ซึ่งอยู่อีกจังหวัดหนึ่ง และได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการบ้านพัก ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลงที่ ๒ โดยมีหน้าที่ในการพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลงที่ ๒ เข้าพัก และยังคงใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการหลังดังกล่าวอยู่ โดยระหว่างที่ปฏิบัติราชการที่ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลงที่ ๒ นั้น นายสมทรง ได้เช่าบ้านพักอาศัยของเอกชนอยู่ จนกระทั่งบ้านพักของศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลงที่ ๒ว่าง นายสมทรง จึงได้เข้าไปพักอาศัยในบ้านหลังดังกล่าวเรื่อยมาจนเกษียณอายุราชการ โดยนายสมทรง ได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการมาโดยตลอด รวมเป็นเงินจำนวน ๒๙๘,๐๐๐ บาท จนกระทั่งเกษียณอายุราชการ

พฤติการณ์ของนายสมทรง เป็นการกระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่นายสมทรง ออกจากราชการ

มติคณะรัฐมนตรี

(มติคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๔/ว ๖๑ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๑ ข้าราชการใด
มีเจตนาใช้สิทธิเบิกไม่ถูกต้องขัดกับพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ ให้ถือว่าเป็นการทุจริต
มีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ส่วนราชการพิจารณาลงโทษไล่ออก และสำนักงาน ก.พ. เคยมี
หนังสือที่ นร ๐๗๐๙.๒/ว ๘ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๖ แจ้งว่าการลงโทษข้าราชการที่กระทำ
ผิดวินัยกรณีเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทางและเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ
องค์ประกอบความผิดแตกต่างกันกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ถ้าเป็นกรณีที่ได้ความว่า
เป็นการใช้สิทธิขอเบิกเงินจากทางราชการเป็นเท็จ โดยเจตนาทุจริตฉ้อโกงเงินของทางราชการ
อย่างแน่ชัด ก็เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง)

รถหลวง

นายเปียดบังหลวง ขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่ง มีอำนาจอนุมัติใช้รถราชการ
ตามระเบียบสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย
หลักเกณฑ์การใช้ การเก็บรักษา การซ่อมบำรุงรถส่วนกลางและ
รถรับรอง พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้อนุมัติใช้รถยนต์ของทางราชการ และสั่งการให้พนักงานขับรถนำรถยนต์
คันดังกล่าวไปใช้ในการรับ - ส่ง ภรรยาของนายเปียดบังหลวง เพื่อไปจ่ายตลาด และรับ-ส่ง ตนเอง
ระหว่างบ้านพักกับโรงพยาบาล โดยมีการจัดทำหลักฐานอันเป็นเท็จว่าได้ใช้รถราชการคันดังกล่าว
ในการติดต่อราชการและมีการเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากทาง
ราชการ

พฤติการณ์ของนายเปียดบังหลวง เป็นการนำรถส่วนกลางไปใช้เสมือนเป็นรถประจำ
ตำแหน่ง ทั้งที่มีได้ดำรงตำแหน่งที่มีรถประจำตำแหน่ง ซึ่งหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๐๓/
๐๐๙๔ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ เรื่องข้อสั่งเหตุการณ์นำรถยนต์ส่วนกลางไปใช้เสมือนเป็นรถ
ประจำตำแหน่ง แจ้งว่าข้าราชการผู้ใดที่มีได้ดำรงตำแหน่งที่มีรถประจำตำแหน่งจะนำรถส่วนกลาง
ไปใช้เสมือนเป็นรถประจำตำแหน่งมิได้ ข้าราชการผู้ใดกระทำการดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นความผิดวินัย
ร้ายแรงด้วย และเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไป
ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติ
ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา
๘๒ (๒) ประกอบมาตรา ๘๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๓
(๑) ประกอบมาตรา ๘๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
และฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง
แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑)
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่นายเปียดบังหลวง ออกจาก
ราชการ

ชายของออนไลน์...

ขายของออนไลน์

นางแพรวา ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนักเทคนิคการแพทย์ สังกัดโรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่ง มีหน้าที่ตรวจวิเคราะห์สิ่งส่งตรวจจากผู้ป่วยหรือสารถีหลังจากคนไข้มาตรวจ จากนั้นจะรายงานผลการวิเคราะห์ให้แพทย์และพยาบาลผู้ส่งตรวจ และมีหน้าที่ในการควบคุมกำกับ ตรวจสอบ การปฏิบัติงาน และคอยสนับสนุนงานตามจุดปฏิบัติงานนั้น ๆ ได้นำสินค้าที่ตนได้ประกอบธุรกิจออนไลน์ ได้แก่ เสื้อสูท สินค้ามือสอง และเครื่องสำอาง มาโพสต์ขายผ่านทางเฟสบุ๊ก(Facebook) ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมีพฤติกรรมเช่นนี้เรื่อยมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ จนกระทั่งเดือนกันยายน ๒๕๖๒ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งนั้นทราบและได้กล่าวตักเตือนด้วยทำให้นางแพรวา ระมัดระวังตัวในการขายของออนไลน์ของตนมากขึ้น โดยจะขายของให้ลูกค้าในช่วงที่มีผู้ป่วยมาใช้บริการจำนวนน้อย และจะใช้เวลาในช่วงที่รอผลสิ่งส่งตรวจในการโพสต์ขายของออนไลน์ โดยใช้เวลาประมาณ ๑-๒ นาที ในการโพสต์ขายสินค้าแต่ละครั้ง โดยนางแพรวามักจะทำธุรกรรมส่วนตัวในเวลาราชการและมาช่วยงานของทางราชการเพียงเล็กน้อย จากนั้นจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการขายสินค้าออนไลน์

พฤติกรรมเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ ด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๓) และฐานไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ โดยทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๕) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือนนางแพรวา ในอัตราร้อยละ ๔ เป็นเวลาหนึ่งเดือน

เกร็ดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ

“คู่สาว”... เมื่อพฤติกรรมอนุมานได้ว่ามีความสัมพันธ์พิเศษต่อกัน ... ผิดวินัยร้ายแรง !?

ข้าราชการมีพฤติกรรมเป็น “ผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

แต่การประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงมีลักษณะอย่างไร นั้น กฎหมายที่บัญญัติเป็นความผิดอาจไม่ได้ให้ความหมายหรืออธิบายลักษณะของพฤติกรรมไว้ การพิจารณาจึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี เช่น การมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๙๓/๒๕๖๐) การใช้อาวุธปืนยิงผู้อื่นถึงแก่ความตาย

การมีอาวุธ...

การมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต และการพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่มีเหตุอันควร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๒๗/๒๕๖๐)

การที่ข้าราชการประพฤติตนไม่เหมาะสมในทางเพศกับผู้อื่นที่มีใช้คู่สมรสของตน ...

อาจเป็นพฤติกรรมหนึ่งทีถือเป็นการ “ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” และในการพิจารณาก็ไม่จำเป็นต้องปรากฏพยานหลักฐานจนปราศจากข้อสงสัยว่ามีความสัมพันธ์ในทางชู้สาวกันจริงเหมือนการพิจารณาเพื่อลงโทษในทางอาญา

ดังเช่นอุทหาทรณ์ที่ยกมานำเสนอในฉบับนี้ เป็นกรณีที่ข้าราชการ “ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” ในทางชู้สาว จนกระทั่งหน่วยงานต้นสังกัดมีคำสั่งลงโทษทางวินัยปลดออกจากราชการ และข้าราชการที่ถูกลงโทษได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจสอบพยานหลักฐานต่าง ๆ สรุปได้ว่า

นางสมหญิงซึ่งเป็นข้าราชการครูมีสามีที่จดทะเบียนสมรสถูกร้องเรียนกล่าวหาว่ามีความสัมพันธ์ในทางชู้สาวกับนายเสือซึ่งเป็นข้าราชการที่มีคู่สมรสอยู่แล้ว โดยพยานบุคคล ๓ รายที่พักอาศัยอยู่ใกล้เคียงกับบ้านพักของนางสมหญิงให้ถ้อยคำในทำนองเดียวกันว่าได้พบเห็นนางสมหญิงและนายเสือพักอาศัยอยู่ด้วยกันที่บ้านซึ่งปลูกสร้างร่วมกัน นายเสือได้บอกกับพยานซึ่งเป็นผู้รับจ้างถมดินที่บ้านนางสมหญิงว่านางสมหญิงเป็นภรรยาของตน นางสมหญิงได้ยอมรับว่านายเสือ ได้พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน แต่เป็นการพักอาศัยชั่วคราว ส่วนสามีของนางสมหญิงให้การว่านางสมหญิงไม่กลับบ้านที่อยู่ร่วมกับสามีทุกวันโดยจะกลับเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์เท่านั้น ส่วนพยานฝ่ายนางสมหญิงเป็นชาวบ้านคนละตำบลคนละพื้นที่ และเป็นข้าราชการซึ่งจะพบเห็นกันเฉพาะในสถานที่ราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อพยานไม่มีเหตุโกรธเคืองหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะให้การปรักปรำนางสมหญิง (ผู้ฟ้องคดี) และคำสั่งลงโทษทางวินัยไม่จำเป็นต้องปรากฏพยานหลักฐานจนปราศจากข้อสงสัยเหมือนการลงโทษทางอาญา ทั้งการดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีอาญามีหลักเกณฑ์ วิธีการ สอบสวน และการลงโทษไว้เป็นการเฉพาะแยกจากกันคนละส่วนและกฎหมายบัญญัติให้ดำเนินการทางวินัยได้โดยไม่ต้องรอฟังผลคดีอาญา

เมื่อนางสมหญิงมีพฤติการณ์อยู่อาศัยในบ้านร่วมกันสองต่อสองกับนายเสือจนตลอดข้ามคืน ย่อมอนุมานได้ว่ามีความสัมพันธ์พิเศษต่อกัน การที่นางสมหญิงประพฤติตนไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้บุคคลอื่นติฉินนินทาว่ามีความสัมพันธ์ฉู้สาวกับสามีของผู้อื่น จึงเป็นการ

ไม่รักษา...

ไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของหน้าที่ราชการและผิดศีลธรรม อันถือว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (เทียบเคียงได้กับมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑) ดังนั้น คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการจึงเหมาะสมกับความผิด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๔๖/๒๕๖๐)

คดีนี้ถือเป็นอุทธรณ์สำหรับข้าราชการว่าจะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่ดำรงอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความประพฤติส่วนตัวในบางกรณีดังเช่นความสัมพันธ์ในทางชู้สาวนั้น แม้จะไม่ใช่ความผิดทางอาญา แต่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่อาจถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการได้ และบางกรณีอาจต้องรับผิดทางแพ่ง ตามกฎหมายลักษณะครอบครัวด้วยนะคะ (ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)

บทความ (หนังสือพิมพ์สองใต้) “ความสัมพันธ์ฉันชู้สาว”

“สภาพร้ายแรง” ที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครอง “ไม่เป็นกลาง” !!

วารสารยุติธรรมฉบับนี้... มีสาระความรู้อันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับกฎหมายปกครองและกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของ “คู่กรณี” ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองมาฝากท่านผู้อ่าน โดยคู่กรณีมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาทางปกครองจากเจ้าหน้าที่ที่จะต้องมี “ความเป็นกลาง”

ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือ ในทางกฎหมายปกครองเรียกว่า “หลักความเป็นกลาง”

โดยหลักกฎหมายนี้จะบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งหมายถึง เฉพาะผู้ที่มีอำนาจพิจารณาเนื้อหาสาระหลักของเรื่องที่จะนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครองเท่านั้น (มิใช่เจ้าหน้าที่ทุกคน) ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติลำเอียงหรือมีเหตุที่ทำให้เคลือบแคลงสงสัยในการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง อันถือเป็นรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งหากการพิจารณาทางปกครองขัดต่อหลักความเป็นกลางดังกล่าวก็ย่อมเป็นการ

ดำเนินการ...

ดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ อันมีผลทำให้คำสั่งทางปกครองที่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจเพื่อบังคับต่อคู่กรณีนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งคู่กรณีมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

อย่างไรก็ตาม สำหรับ “หลักความเป็นกลาง” ที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือเป็นความไม่เป็นกลาง “ในทางเนื้อหาหรือโดยสภาพภายใน” (ต่างกับหลักความเป็นกลางตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ถือว่าเป็นความไม่เป็นกลางโดย “สภาพภายนอก”) จึงอาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติราชการมิใช่น้อยว่าเหตุแค่นั้น-อย่างไร ? จึงจะถือว่าเจ้าหน้าที่ไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองได้เพราะมีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง

เนื่องจากมาตรา ๑๖ ดังกล่าว บัญญัติว่า “ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้น จะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้” โดยมีได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “สภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง” ไว้แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงานของรัฐ (ฝ่ายปกครอง) หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือแม้กระทั่งคู่กรณี (หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง เนื่องจากสิทธิของผู้นั้น จะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง) จะต้องศึกษาทำความเข้าใจแนวคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุด เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการที่ดีซึ่งจะทำให้การบริหารราชการอันเป็นบริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และคู่กรณีได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งเป็นขั้นตอนในการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง เช่น การสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ขั้นตอนในการสอบสวนดำเนินการทางวินัย ตั้งแต่การออกคำสั่ง การสอบสวนของคณะกรรมการและการพิจารณาโทษ การพิจารณาของ อ.ก.พ. กรม เป็นต้น

คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองได้เพราะมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เช่น...

เช่น กรณีอธิบดีกรมการจัดหางานมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นข้าราชการตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน กรณีถูกกล่าวหาว่าเรียกรับเงินจากนายจ้างคนต่างด้าวที่ทำงานผิดเงื่อนไข ต่อมาได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง และคณะกรรมการสอบสวนวินัยมีความเห็นว่าสมควรไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการอธิบดีกรมการจัดหางานจึงได้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรมการจัดหางานพิจารณาและต่อมาอธิบดีกรมการจัดหางานได้มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของ อ.ก.พ. กรมการจัดหางาน หลังจากอุทธรณ์คำสั่งไล่ออกจากราชการและนายกรัฐมนตรามีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คดีนี้มีข้อเท็จจริงที่รับฟังยุติโดยมีเจ้าหน้าที่ ชื่อ นาย พ. (ชื่อสมมุติ) ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง และเป็น อ.ก.พ. กรมการจัดหางาน ในการพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดี นาย พ. ได้เข้าร่วมประชุมในฐานะเป็น อ.ก.พ. กรมการจัดหางาน ด้วย โดยมีใช้เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงตอบข้อซักถาม หรือข้อสงสัยของ อ.ก.พ. กรมฯ

ปัญหา คือ การที่ นาย พ. เข้าร่วมประชุม อ.ก.พ. กรมฯ ดังกล่าว ถือเป็นเหตุอันมีสภาพร้ายแรงทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลางหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การประชุม อ.ก.พ. กรมฯ ถือเป็น การพิจารณาทางปกครองและ เมื่อ นาย พ. ได้เข้าร่วมประชุมในฐานะ อ.ก.พ. กรมฯ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาผลการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนมิใช่เข้าร่วมประชุม อ.ก.พ. เพื่อชี้แจงตอบข้อซักถามข้อสงสัยของ อ.ก.พ. และเมื่อ อ.ก.พ. กรมฯ มีมติเป็นประการใด ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุต้องสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมติ อ.ก.พ. กรม นาย พ. ย่อมต้องมีความเห็นเช่นเดิมตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งตนทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ อันเป็นความเห็นที่เป็นปฏิบัติกับต่อผู้ฟ้องคดี ดังนั้น จึงย่อมมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลทำให้มติของ อ.ก.พ. กรมฯ และคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙๕/๒๕๕๕)

ในการพิจารณาว่ามีเหตุอันมีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง หรือไม่ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาจากสภาพภายใน (จิตใจ) ของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้ดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครอง ประกอบกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี

ดังนั้น...

ดังนั้น เพื่อมิให้มีการโต้แย้งในเรื่องความไม่เป็นกลางของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการ
ในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง หากฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่หรือกรรมการได้พิจารณา
ตั้งแต่ก่อนการ เข้าสู่กระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณา
ทางปกครองว่าตนเองอาจเป็นผู้มีเหตุอันมีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครอง
ไม่เป็นกลาง เช่น มีอคติลำเอียง (เพราะชอบ เพราะชัง เพราะกลัว เพราะหลง) หรือมีเหตุที่อาจ
ก่อให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลาง เช่น เคยให้ความเห็นที่ขัดแย้งกับความเห็นของ
คู่กรณีหรือความเห็นในลักษณะเป็นผลร้ายต่อคู่กรณีในเรื่องที่เกิดขึ้น หรือมีความเห็นที่เป็นปฏิปักษ์
กับคู่กรณีในเรื่องที่เกิดขึ้น หรือมีปัญหาขัดแย้งกับคู่กรณีเองที่อาจเกิดความเคลือบแคลงสงสัยว่า
กลั่นแกล้ง หรือมีเหตุที่วิญญูชนทั่วไปย่อมไม่อาจไว้วางใจให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นใช้อำนาจทางปกครองได้
หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในทางที่เป็นคุณหรือโทษทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่มีความเป็นธรรม
เป็นต้น เจ้าหน้าที่หรือกรรมการก็ควรที่จะหยุดการพิจารณาในเรื่องนั้นและรายงานผู้บังคับบัญชา
หรือประธานกรรมการทราบ ขณะเดียวกัน “คู่กรณี” ก็มีสิทธิที่จะคัดค้านได้โดยยื่นเป็นหนังสือต่อ
เจ้าหน้าที่ผู้นั้นหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น หรือกรณีคัดค้านกรรมการ ต้องยื่นต่อประธาน
กรรมการ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชา หรือประธานคณะกรรมการพิจารณาเหตุคัดค้านต่อไป ทั้งนี้
ตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้

ที่มา : ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง